

2. Smrt tete Carmen (1957)

Ustanovitelj Opus Dei – življenjepis sv. Jožefmarija Escrivája.

30. Okt. 2023

[↗ Nazaj na kazalo](#)

Carmen, ustanoviteljeva sestra, je umrla 20. junija 1957 v Rimu. Ob odhodu s tega sveta je bila v srcu »rimska«, izoblikovana po duhu Opus Dei zaradi svoje volje do služenja. Prvikrat je šla v večno mesto aprila 1948 na prošnjo svojega

brata Jožefmarija, da bi priskočila na pomoč ženskam, ki so skrbele za stanovanje na Trgu Città Leonina. Ponovno se je zatekel k njej leta 1952, kot smo že omenili, pri usposabljanju posestva Salto di Fondi. To je bila še ena priložnost za njeno nesebično pomoč pri apostolatu Dela. Njej je pripadla naloga, da spremlja urejanje tamkajšnje stare hiše, ki je stala na samotnem kraju brez pitne vode in telefona. Čez leto dni je v Saltu di Fondi že bilo mogoče živeti in gojenci Rimskega kolegija so lahko to možnost s pridom izkoriščali.

Toda Carmen in Santiago se nista vrnila v Španijo. Odločila sta se, da ostaneta v Rimu: Santiago z namenom, da bi tam služboval kot odvetnik, Carmen pa zato, da bi spremljala svojega mlajšega brata ter bila na razpolago, če bi Delo še kdaj potrebovalo njeno pomoč. Oba sta stanovala v majhni vili na ulici *Via degli Scipioni* in štiri leta, ki sta jih

tam preživela, so gotovo bila eno najsrečnejših obdobj njunega življenja. Ko je bila Carmen obdana s svojimi nečaki in nečakinjami, so njeni dnevi minevali srečno in spokojno. Vedno je bila s čim zaposlena in niti za trenutek se ni počutila osamljeno. Carmen, ki se je v mladosti zaradi Dela odpovedala zakonu, je bila dejansko del ogromne družine. Pri njenih dobrih petdesetih letih si ni mogla kaj, da ne bi pokazala naklonjenosti do svojih nečakov. Vendar ne enako do vseh: nekatere je imela rajši kot druge in tega ni bilo vedno lahko uganiti. Na trenutke je trpela, kadar je videla, da se morajo odtrgati od njene bližine, morda za vedno. Takrat ji je ušla kakšna opazka, tako značilna zanjo: »Odslej nočem spoznati čisto nikogar več, je govorila. Kajti človek jih spozna, jih začne imeti rad, potem pa jih odpeljejo v Ameriko.«^[1]

Njen odnos do brata Jožefmarija je bil prežet z globoko ljubeznijo, četudi je bila ta prekrita z določeno opreznostjo. Takšna drža, prisotna na obeh straneh, je izvirala iz babičinih časov, ko se je gospa Dolores že sprijaznila z dejstvom, da bo le redkokdaj videla svojega sina, čeprav sta živela v isti hiši. Carmen je potrebovala mnogo let, preden se je navadila sprejemati zahtevno žrtev svojega brata, ki jo je ta storil premišljeno in prostovoljno. (Kadar je govorila o Jožefmariju, ga je imenovala »moj brat«, če pa je omenjala mlajšega, mu je rekla »Santiago«.) Ko je skrbela za prve centre Dela v Madridu, je drža nenavezanosti na rodno družino od Carmen terjala nemalo solza, pri čemer ni bila prav nič nagnjena k čustvenemu jadikovanju. Sedaj, v Rimu, je bilo v njenem srcu več vedrine in ga je lahko razkrila svojim nečakinjam in nečakom: »Na začetku sem veliko prejkala, kadar cel

mesec nisem videla svojega brata, čeprav sem stanovala v Diegu de León. Zdaj se počasi že navajam, saj on sam pravi, da mora dajati zgled.«^[2]

Teta Carmen, kot so jo klicali ustanoviteljevi duhovni sinovi in hčere, je bila ženska zdrave in krepke rasti, postavna in lepega videza. Imela je temne lase in oči, njene kretnje so bile naravne in odločne, pogled dobrodušen, usta majhna in energična. Lahko je bilo z njo načeti pogovor in prijetno pokramljati, nikdar pa ni bila gostobesedna. Izražala se je z iskrivo sproščenostjo in njene besede so bile bistre in posrečene, neposredne in iskrene.^[3]

Hiša na ulici Via degli Scipioni, kjer je stanovala skupaj s svojim bratom Santiagom, je bila veselo bivališče, ki je kmalu postalo običajen kraj za klepete in srečanja – ob nekaterih

dneh so prihajali njeni nečaki, ob drugih pa nečakinje. Po hiši se je sprehajal Chato, eleganten lovski pes plemenite pasme. (V Madridu je Carmen imela že dva druga psa, ime jima je bilo Chuchi in Pistón, ki sta bila manjša, a živahnejša.) V njej je bil globok čut za naravo. V svoji šivalnici je imela veliko ptičnico, ki jo je odstranila, kadar je kdo prišel na obisk, da so si lahko gledali v obraz. Kakor babica je tudi Carmen na vrtu gojila rože, v kapele centrov Dela je pošiljala vrtnice in na njeni terasi so uspevale jagode. Enako kot babica je skrbela za prijetno počutje vseh, ki so jo obdajali. Obiskovalcem je postregla s kakšnim prigrizkom: s pecivom, slaščicami, hrustavci. Ob izbranih priložnostih je v centre pošiljala bonboniere in druge sladkarije. Kadar se je kdo pred odhodom v tujino prišel posloviti od nje, mu je običajno izročila kako darilce. Ti spominki so bili potem razneseni po vsem svetu: v Lizbono,

Madrid, London ... Ko sta se preselila v Rim, sta Carmen in Santiago iz Španije prinesla nekatere družinske predmete, ki so ustvarjali toplino dóma in nežno priklicali v spomin nekdanje dni. Iz Madrida je izvirala vezenina stare mame Florencie: ročno delo iz prejšnjega stoletja, s kakršnim so takrat šolanje zaključevala mlada dekleta. V jedilnici *Ville Vecchie*, v vitrini, obloženi z oranžnorumenim žametom, so bile razstavljene čaše, kozarci, kristalna skleda za punč ter drugi stekleni in keramični predmeti. To je bilo vse, kar se je ohranilo od jedilnih servisov gospe Dolores. Med njimi tudi trije krožniki iz rumenega porcelana z rožastimi robovi in listnatimi vzorci v sredini. Koliko smetane, pudinga in mlečnega riža so videli tisti krožniki!

Živahno Carmen, ljubiteljico dela, reda in čistoče, je začela zalezovati skrivna bol, ki je načenjala njene

moči. Nihče ni tega opazil in navzven se je pokazalo šele o božiču 1956. Počutila se je šibko in nikakor ni mogla premagati svoje utrujenosti – ona, ki ja bila vselej tako srčna in odporna ženska. Izgubila je tek in pogosto jo je obhajala slabost. V nekaj kratkih tednih se ji je vidno poslabšalo, tako da je morala k zdravniku.

Za diagnozo so izvedeli 4. marca 1957. Tisti 4. marec se je v zgodovino Ville Tevere zapisal kot nepozaben dan. Monsinjur Samoré je bil povabljen, da bi posvetil oltar v kapeli Svete Trojice, kjer je ustanovitelj običajno maševal. Istega dne je bila dokončana tudi kapela Generalnega sveta, katere oltar je posvetil oče.^[4]—

Na obisku pri zdravniku je Carmen spremljala centralna tajnica, Encarnación Ortega, ki je tudi prevzela končno diagnozo. Ko sta se

skupaj vrnili, sta bila oče in Álvaro ravno z monsinjorjem Samoréjem. Sporočili sta, da sta prišli nazaj, in direktorica je Álvarou povedala, da je po zdravnikovem mnenju šlo za težek primer raka. Zvečer istega dne je moral oče posvetiti še dva oltarja: tistega v kapeli Generalnega sveta in oltar v kapeli z relikvijami. O diagnozi mu niso rekli ničesar, zato da mu ne bi skrbi tisto noč pregnale spanca. Kot je pozneje ugotovil Álvaro, je oče takrat žarel od nestrpnosti, da bi izvedel, kakšni so izvidi, vendar se je odločil, da ne bo spraševal in da bo to žrtev izročil Gospodu za zdravje svoje sestre. Naslednje jutro navsezgodaj je vprašal Encarnito in povedala mu je, kakšno je stanje.^[5]__

Počakali so še na izvide drugih preiskav in analiz, ki jih je opravila bolnica, da bi se prepričali o poteku bolezni: šlo je namreč za raka na jetrih. Na dan, ko je oče praznoval

obletnico svojega prvega obhajila, 23. aprila, so izvedeli, kako zelo je obolenje napredovalo. Dva dni pozneje je pisal svojemu bratu Santiagu, ki je bil takrat v Madridu, in mu sporočil žalostno vest:

Predragi Santiago! V teh dneh tvoje odsotnosti iz Rima še posebej molim zate in za tvoje zadeve. Gospod dopušča, da prestajamo težke trenutke ob novici, da ima Carmen po mnenju zdravnikov in po opravljenih preiskavah in slikanjih nekaj rakastega, kar se silno težko ozdravi. Tukaj ji skrbno delamo družbo in je mirna. Ko ji boš pisal, ne omenjaj ničesar, kar ti tukaj pripovedujem. Ob svojem času, če se stanje ne izboljša, ji bodo povedali.^[6]

Tri ali štiri dni je čakal, preden je Carmen sporočil, da je njena bolezen neozdravljiva. Želel jo je pripraviti tako, da bi novica v njej vzbudila nadnaravno upanje, čeprav je bila že

sicer duhovno dobro razpoložena. A kdo drug kot Álvaro bi bil primernejši, da ji to pove?

Bolezen, ki jo ima Carmen, gre svojo pot, piše 1. maja v Madrid. Novico ji je povedal Álvaro in sprejela jo je – Laus Deo! – kakor svet človek v Opus Dei: srčno, vedro, mirno.

Jaz bom še naprej, do zadnjega trenutka, pritiskal na našega Gospoda v upanju, da nam Isidoro izprosi ozdravljenje, vendar vselej sprejemam sveto božjo Voljo, čeprav jo spremlja mnogo solza: s tem nas zapušča pravo junaško obdobje našega Dela.^[7]

Jožefmarijeva bridkost je bila velika. Spet in spet se je zatekal h Gospodu, da bi si olajšal dušo in »pritiskal« na Njega, na kolenih pred tabernakljem, ko je z glavo, naslonjeno ob rob oltarja, hlipajoč prosil za zdravje svoje sestre. Z vso ljubeznijo je sprejemal božje načrte, vendar je

pred Gospodom vztrajal v prošnji, da bi vsaka sled raka izginila, in zahteval popolno ozdravljenje.^[8]

Carmen je po mnenju zdravnikov imela še dva meseca življenja. Kot je Jožefmarija pričakoval, je njegova sestra novico sprejela vedro, brez solz in tesnobe, prej z globokim mirom in dobro voljo. »Álvaro mi je sporočil obsodbo,« je v tistih dneh dejala svojim nečakom.^[9] Dokler je lahko stala na nogah, je še naprej bedela nad delom v hiši, dnevno beležila stroške, skrbela za svoje rastline in domače živali. In slišali so jo tiho šepetati besede – molitvene vzklike.

Oče ji je želel zagotoviti duhovno oskrbo. V ta namen se je Álvaro pogovoril s patrom Jenarom Fernándezom, generalnim pooblaščencom strožje veje avguštinskega reda, ki je kot človek globokega notranjega življenja bil

presenečen nad prosojnostjo vesti te bolnice.^[10] Ta izbira je bila izraz obzirnosti do Carmen, da se ne bi čutila nekako prisiljena sprejeti kakšnega duhovnika iz Dela. Tako je ustanovitelj, ne povsem mirne duše, 15. maja skupaj z Álvarem odpotoval v Francijo. Na večer pred odhodom je šel obiskat svojo sestro. Tisti optimističen pogovor, poln nadnaravnega čuta, pa je v sebi skrival močan čustveni naboj, ki ga nobeden od njiju ni omenil. Oba sta se spominjala Jožefmarijevega slovesa, ko je leta 1941 odšel v Lérido pridigat na duhovne vaje za duhovnike ter v Madridu pustil bolno mater. Ustanovitelj je sestri izrekel isto prošnjo, s katero se je tistikrat poslovil od babice: naj svoje trpljenje izroči Bogu za apostolsko delo, ki ga bo v tistih dneh vršil v Franciji.^[11]

Pot v Pariz ga je vodila skozi Firence in Lurd, kjer je želel Marijo izrecno

prositi za sestrino ozdravljenje. To je bila presenetljiva izjema, saj se je tja vedno hodil zahvaljevat, ne da bi za karkoli prosil. Kakor hitro se je vrnil v Rim, se je odpravil na Vio degli Scipioni. Carmen je zelo oslabela. Bolezen je napredovala iz dneva v dan. Za bolnico so skrbeli Santiago ter izmenično njeni nečaki in nečakinje. Za njeno ozdravitev se je nenehno prosilo v vseh centrih Dela.

[12]

Junija so jo zadele še hujše bolečine, strašno jo je žejalo in njeno globoko sopenje je bilo mučno. Ne da bi ji ušla ena sama tožba, je svoje tegobe zbirala ter jih Gospodu darovala za Delo in njegove potrebe. Svojo bolezen mu je izročala v zavedanju, da ne bo ozdravela, in rada je ponavljala molitvene vzklike, ki so prinašali sladkost njeni duši v pričakovanju smrti: »Jezus, Jožef in Marija, naj z vami moja duša v miru počiva.« Ali pa: »Jezus, Marija, Jožef,

stojte mi ob strani v mojem zadnjem boju.«^[13]

Nenehno je bil kdo ob njej, pa tudi Jožefmarija je ni zapustil in je pripravljala njeno dušo na smrtno uro. Govoril ji je o nebesih, o Sveti Trojici, o Devici Mariji, o angelih in svetnikih ter jo opogumljal, »naj telesno trpljenje spreminja v slavo«.

^[14] Tedaj je vzniknil živ dvogovor med sestro in bratom, ki sta z zanimanjem kramljala o večnem življenju ter krepila upanje, ne da bi se pri tem izogibala vprašanju smrti in pogreba. ***Carmen***, ji je nekega dne dejal njen brat, ***tvoji posmrtni ostanki bodo počivali poleg mojih.***

^[15] Silno se je razveselila, ko je to slišala. Zanja je bila prava milost in nekaj novega to zavedanje, da bo počivala skupaj s svojo družino, v hiši svojih sedanjih in bodočih nečakov in nečakinj.

Sredi junija ji je začelo srce resno popuščati in razmeroma pogosto so ji morali dovajati kisik. Njeno življenje se je iztekalo. Jožefmarija jo je vprašal, ali želi prejeti bolniško maziljenje. Carmen je z veseljem privolila. Duhovnik si je nadel roket in štolo ter z glasom, pretrganim od ganjenosti, začel izgovarjati prve molitve. Tedaj je planil v jok in obreda ni mogel dokončati. Odložil je štolo in roket ter prosil Álvara, ki je bil ob njem, naj nadaljuje. Ta se je oblekel in ji podelil zakrament, medtem ko je oče v kotu tiste sobe skušal zadrževati svoje ihtenje.^[16]_____

Naslednji dan, 19. junija, je svoji sestri prinesel poslednjo popotnico. Razložil ji je, kako to poteka, in ji pomagal odgovarjati med obredom.

– Veruješ, da je sveta hostija, ki jo držim v roki, Kristusovo telo?

– Verujem!

– Sedaj ponavljaj skupaj z mano:
Gospod, nisem vredna ...^[17]

Ko je bila sveta popotnica podeljena, se je Jožefmarija vrnil v Villo Tevere. Delal je do večera, nato pa je šel nazaj k sestri. To je bila druga noč, ki jo je prečul ob Carmen, in niti za hip ni zatisnil očesa. Kleče ob vznožju postelje, nepremično zazrt v triptih Božje Matere, ki je visel ob vzglavju, je nenehno ponavljal molitev »Blagoslovljena bodi tvoja čistost« ter jo vsakič končal z rotečim: ***Ne zapusti je, Mati moja, ne zapusti je.***^[18] Znova in znova je njeno dušo priporočal Gospodu, medtem ko so mu uhajali posamezni molitveni vzkliki in jo je bodril: ***Carmen, vsi te spremljamo. Carmen, kmalu boš pri Bogu. Carmen, kmalu boš videla Marijo.***^[19] Bolnica je zaprtih oči pritrjevala z rahlo kretnjo. Vse dokler ni José Luis Pastor, njen zdravnik, ko ji je hotel dati še eno injekcijo, ugotovil, da se ji je srčni

utrip ustavil; in sporočil je očetu, da je preminila.

Bilo je 20. junija ob pol treh zjutraj. Uro je dal izrecno zabeležiti, zato da bi se lahko držal liturgičnih predpisov o maševanju. Truplo so zavili v mrtvaški prt in nekaj ur pozneje, ob jutranjem svitu, je šel oče v hišno kapelo maševat.^[20] Tisti dan je bil praznik svetega Rešnjega telesa in krvi. Potem ko je navzočim sporočil, da bo daroval mašo za dušo svoje sestre Carmen, se je v zbranosti približal k oltarju. Bil je tako potr, da je prosil, naj mu Bog pošlje znamenje, da Carmen že uživa nebeško slavo. Vendar je brž pregnal to misel, saj bi lahko pomenila skušanje Boga. Z vso pobožnostjo je obhajal mašo zadušnico in se zadržal pri spominu na žive; vendar pa se, prav nerazložljivo, sploh ni spomnil na Carmen. Prav tako se ni uspel spomniti na pokojnico v trenutku spomina na rajne, kakor da bi kdo

zaslepil njegov um. Ko je končal, je med zahvalo po maši jasno spoznal, da je bilo to dejstvo znamenje iz nebes. Carmen ni več potrebovala molitev. In nemudoma je v svoji duši začutil božanski dotik gotovosti. Njegova bridkost se je spremenila v veselje. Álvaro in Javierju Echevarrúi je sporočil, kaj se je zgodilo med mašo, ter dodal, da bo o dogodku podal pisno poročilo.^[21]

Istega dne, po vrnitvi v Villo Tevere, ko je bil oče s svojimi sinovi pri klepetu, jim je dejal:

Solzá je bilo konec v trenutku, ko je umrla. Zdaj sem vesel, otroci moji, hvaležen Gospodu, ki jo je vzel k sebi v nebo; navdan z radostjo Svetega Duha.^[22]

(Pater Fernández, generalni pooblaščenec avguštincev, ki je nudil Carmen duhovno oskrbo v zadnjih mesecih njenega življenja, je priznal,

da še v življenju ni videl bolnika, ki bi bil tako združen z Bogom.)

Kljub očetovemu nasmehu pa se njegovi sinovi niso prepuščali veselju. Na njihovih obrazih je še vedno vladala žalost.

Da, otroci, morate mi čestitati. Carmen je že v nebesih. Silno je bila navdušena nad tem, da bo kmalu videla Boga Očeta, Boga Sina in Boga Svetega Duha in sv. Marijo in angele ... Priporočajte jo, molite zanjo, ampak jaz sem prepričan, da se že veseli pri Bogu; ma proprio certo – popolnoma prepričan.^[23]

Oče je govoril s takšno preprostostjo, tako naravno se jim je zdelo to ustanoviteljevo notranje prepričanje, da niso v tem videli ničesar izrednega. Ni želel razkriti celotne resnice o tej novici. Ponižnost mu tega ni dopuščala. Previdno je šel še korak dlje, da bi ga mogli razumeti.

To, kar smo vam povedali o Isidoru, vendar popravljeno in dopolnjeno, jim je pojasnil. In ko se je od njih poslavljal, je ponovil:

Prišel sem, da bi videli, da je oče vesel, za-do-vol-jen, je s poudarkom zlogoval besede, navdan z radostjo Svetega Duha.^[24]

Carmen, je zapisal ustanovitelj, je **po zglednem in požrtvovalnem življenju imela sveto smrt.**^[25] Njeni posmrtni ostanki bodo, kot ji je obljubil, počivali ob njenem bratu v kripti kapele Svete Marije; za to je bilo pridobljeno **posebno dovoljenje Svetega sedeža in odobritev italijanske vlade.**^[26] Krsta je bila 23. junija z ulice Via degli Scipioni prenesena na centralni sedež Opus Dei. Na nagrobnem kamnu, ki pokriva stensko nišo, kjer je pokopana, je s črkami iz pozlačenega bronu zapisano: »CARMEN. 16-7-1899 – 20-6-1957«. ^[27]

Leta pozneje je kot izraz zahvale svoji materi in sestri za vse žrtve, ki sta jih storili za Delo, naročil postaviti dve Marijini kapelici:^[28] eno v spomin na gospo Dolores, posvečeno Žalostni Materi Božji, in drugo v čast Karmelski Mariji. Prva je bila zgrajena po ustanoviteljevi smrti v domu duhovnih vaj Tor d'Aveia, blizu kraja Aquila; kapelico Karmelske Matere Božje pa so leta 1975 postavili na sedanjem sedežu Rimskega kolegija sv. Križa v Rimu.

Ko je ustanovitelj umrl, so med njegovimi papirji našli zaprto ovojnico, na kateri je bilo z njegovo pisavo zapisano: ***Odpreti šele po moji smrti. Mariano. 2. 7. 1957.*** V njej je bilo šest popisanih listov. Besedilo rokopisa je bilo naslednje:

Ko mi je Álvaro rekel, da je zdravnik moji sestri Carmen napovedal kvečjemu dva meseca življenja, sem se razžalostil. Za prve člane in zame

je Carmen predstavljala sežetek petindvajsetih let trpljenja in veselja v Opus Dei.

Potem ko sem v solzah sprejel božjo voljo, sem se odločil, da se podam v molitveno bitko z Gospodom: molil sem in k molitvi nagovarjal vse ljudi. In še naprej sem bridko jokal, čeprav sem na trenutke pomislil, da če bi to opazili, bi morda lahko s tem dajal slab zgled. To misel sem nemudoma zavrnil, saj smo od Boga ustvarjena bitja in On nam je dal srce.

Minilo je nekaj dni, in ko sem videl, kako čudovito je Carmen pripravljena iti v nebeško veselje in kako občudovanja vredno vedrost je odsevala, sem doumel – in tudi povedal –, da ni razloga, da bi se logika Boga, našega Gospoda, morala prilagajati ubogi človeški logiki.

Prišel je trenutek, ko je bilo treba moji sestri podeliti poslednje zakramente, zatem pa dolg smrtni

boj – skoraj dva dneva – s pomočjo kisika in injekcij. Sam sem celo takrat še vedno po Isidorovem posredovanju prosil za njeno zdravje, naposled pa sem popolnoma sprejel presveto božjo Voljo in zmolil tisto molitev, ki prinaša mir: Fiat, adimpleatur ...

Bil sem izmučen, tista utrujenost me je spominjala na Jakobov boj z angelom.

Kakor hitro je moja sestra umrla – »je že ...« je rekel José Luis Pastor, ki je kot zdravnik skrbel zanjo –, sem zmolil responzorij. In ker je bilo ob tisti uri to že mogoče, sem šel dol v kapelo darovat sveto mašo.

Ko sem začel, mi je za nekaj sekund prišlo na misel, da bi Gospoda prosil, naj mi da jasno znamenje, če je duša moje sestre – za katero sem nameraval maševati z dovoljenjem za posebni oltar – že v nebeški slavi. Ko sem se zavedel te prošnje, ki se je

nehote porodila v meni, sem jo zavrnil in mislim, da sem Gospoda prosil odpuščanja za to, kar mi je prišlo na misel, saj je bilo tako, kot da bi skušal Boga.

Nadaljeval sem s sveto mašo, stopil k oltarju in vse je potekalo normalno, dokler ni prišel na vrsto prvi memento [spomin živih]: sam nad seboj sem bil presenečen, saj sem bil na tem, da mašo darujem za neki drugi namen in ne za svojo sestro, ki je umrla nekaj minut poprej.

Popravil sem se in namenil sveto daritev za Carmen. Znova sem nadaljeval normalno, potem pa je napočil trenutek za memento [spomin] rajnih: ponovno sem, ne da bi se tega zavedal, daroval mašo za drug namen. Vendar sem se nemudoma spet popravil: za dušo pokojne Carmen. In obšla me je velika jasnost in neizmerno veselje ter brezmejna hvaležnost božji dobroti, ko sem z gotovostjo, ki ni

človeška, spoznal, da mi je Gospod v svoji neskončni dobroti hotel dati »jasno znamenje«, da je Carmen že vstopila in gaudium Domini sui [v veselje svojega Gospoda].

Od tistega trenutka sem se čutil spremenjenega: niti ene solze več, namesto tega pa je telo prekipevalo od radosti, za katero lahko brez oklevanja rečem, da je, po božji dobroti do tega bednega grešnika, sad Svetega Duha.

Odtlej mi je težko moliti za njeno dušo, vendar to počnem in k temu spodbujam tudi druge, ker je takšna praksa Cerkve.

V Rimu, 25. junija 1957.^[29]

Kadar je ustanovitelj v spremstvu svojih otrok obiskoval grob tete Carmen, so vsi skupaj zmolili rezponzorij za rajne vernike Dela ter za pokojne starše, brate in sestre članov Opus Dei.^[30] Na neki način je

Carmen zgledno predstavljala edinost služenja za moške in ženske v Delu ter za njihove družine. Nad vhodom v kripto, v kateri je Carmen našla svoj poslednji počitek, je v nadpražnik vklesan napis, ki se začinja z besedami:

Ad perpetuam omnium Operis Dei defunctorum memoriam. V večni spomin vseh rajnih Opus Dei.

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

^[1] Manuel Botas Cuervo, RHF, T-08253, str. 14. Prvi, ki so se poslovili in odpotovali čez Atlantik, so bili Pedro Casciaro Ramírez, José Luis Múzquiz de Miguel in Ricardo Fernández Vallespín.

[2] Mercedes Anglés Pastor, RHF, T-08385, str. 46. Da bi svojim otrokom z zgledom pokazal, kako so dolžnosti, povezane z Delom in Bogom, pred družinskimi dolžnostmi, je le malo govoril o svojih sorodnikih, četudi so ga o tem spraševali. Izogibal se je temu, kar je sam poimenoval z izrazom »familijoza«, se pravi pretirana navezanost na lastno družino. Tako na primer, čeprav je imel svojega brata Santiaga zelo rad, zaradi svojih številnih obveznosti ni mogel biti navzoč na njegovi poroki in ga poročiti (prim. Jesús Álvarez Gazapo, *Sum.* 4303; in Ernesto Juliá Díaz, *Sum.* 4117). Takšnega zahtevnega ravnanja do rodne družine pa svojim duhovnim otrokom ni nalagal. Do drugih je bil vselej zelo obziren in ljubezniv.

[3] Carmen, pravi Jesús Álvarez Gazapo, je bila v vsem podobna svojemu bratu, »tudi pri njej sta

naravnost in preprostost značaja zakrili njeno tiho, a nadvse učinkovito delo« (prim. Jesús Álvarez Gazapo, *Sum.* 4302).

[4] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 518.

[5] *Prav tam.*

[6] Pismo, EF-570425-1; prim. tudi José Luis Pastor Domínguez, *Sum.* 6074.

[7] Pismo članom Regionalne komisije v Španiji, EF-570501-1.

[8] Prim. Javier Echevarría, *Sum.* 2122.

[9] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 518.

[10] *Prav tam*, 519.

[11] Prim. Javier Echevarría, *Sum.* 2123.

[12] Federico Suárez Verdeguer, ki je očeta obvestil, da je svoje življenje izročil v zameno za to, da bi Gospod

ozdravil teto Carmen, je od njega prejel naslednje vrstice:

Rim, 4. 6. '57

***Naj te Jezus obvaruje, Federico.
Hvala za tvoje pismo in za
ljubezen vseh vas do moje sestre
Carmen. Ampakne: môli,
priporočaj ozdravitev Isidoru in
naj se zgodi sveta božja Volja.***

***Ti imaš še veliko dela na svetu:
nikakor ne razmišljaj o tisti
zamenjavi.***

***Objem in ljubezniv blagoslov ti
pošilja oče*** (Pismo, EF-570604-1).

^[13] Prim. AGP, P01 1977, str. 663.

^[14] Santiago Escrivá de Balaguer y Albás, *Sum.* 7343.

^[15] AGP, P01 1977, str. 662. Potem ko je bila diagnoza raka že znana, je ustanovitelj »sprva nekoliko ugovarjal, nato pa sprejel željo

Generalnega sveta, da jo pokopljejo v kripti na Ulici Bruno Buozzi«, v Villi Tevere (Ernesto Juliá Díaz, *Sum.* 4117). Jesús Álvarez Gazapo nadalje pričuje, da mu je oče kot arhitektu, odgovornemu za gradbena dela v Villi Tevere, naročil, naj v prostoru pod današnjo prelatsko cerkvijo Svete Marije miru pripravi »majhno kripto, svetlo in prijetno, kjer bo mogoče brez strahu udobno moliti noč in dan; da bi tam pokopali Carmen, če jo Gospod vzame k sebi« (*Sum.* 4304).

^[16] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 520; Javier Echevarría, *Sum.* 2124. María Rivero, ki je bila navzoča pri podeljevanju zakramenta, pripoveduje: »Ko je bil obred končan, smo se Encarnita Ortega, Iciar Zumalde, Mary Altozano in jaz umaknile v eno od bližnjih sob. Čez nekaj minut je prišel oče, za njim pa g. Álvaro, in nam dejal: ***Hčere moje, moram se vam opravičiti za slab***

zgled, ki sem vam ga dal s svojim jokom. V tistem trenutku je v besedo posegel g. Álvaro in povedal, kar bi želele reči tudi same [...]: 'Oče, vi ste nam prav tako rekli, da moramo imeti srce, in ob tej priložnosti ste nam pokazali, da ga imate. Tudi to je zgled.'« (María Rivero Marín, RHF, T-05110, str. 8–9).

[17] Prim. AGP, P01 1977, str. 667.

Obred bolniškega maziljenja je bil takrat drugačen od sedanjega.

[18] Prim. María Rivero Marín, RHF, T-05110, str. 8. María Begoña de Urrutia Domingo, ki je bila tam navzoča, pripoveduje, da je članicam Dela, ki so skrbele za Carmen, oče dejal: »**Storite, kar morate storiti ... Jaz se nahajam samo pred Bogom.** Njegov način molitve – oziroma pogovora z Gospodom, z Marijo, z angeli varuhi – je bil takšen, da mi je dal doživeti bližino nebes« (RHF, T-06897, str. 40).

[19] Javier Echevarría, *Sum.* 2125.

[20] Hiša na ulici Via degli Scipioni je imela odobreno kapelo in dovoljenje za maševanje, vendar tam ni bilo shranjeno Najsvetejše. Carmen in Santiago sta ponavadi hodila k maši v bližnjo cerkev. Oče je imel tudi posebno dovoljenje za uporabo prenosnega oltarja.

[21] »Tako je ravnal,« pričuje msgr. Javier Echevarría, »ne zato, ker bi se mu zdelo pomembno sporočiti, kar je doživel, ampak zato, da na osnovi nadnaravnih dogodkov, ki jih je Gospod dopuščal v zvezi z Opus Dei, nihče ne bi pozabil, da je naša pot v posvečevanju običajnih stvari; pa tudi iz ponižnosti, da ne bi spričo izrednih darov, ki jih je bil deležen, mislili, da jih je ustanovitelj zaslužil s svojimi krepostmi« (*Sum.* 2126).

[22] Álvaro del Portillo, *Sum.* 522.

[23] *Prav tam.* Tudi sožalno pismo kardinala Tedeschinija vsebuje to misel. Potem ko izrazi svoje sožalje, zapiše: »Vendar zaradi popolne svetosti, s katero je vaša objokovana sestra pričakala trenutek smrti, ne morem, da vam ne bi čestital v gotovosti, da ona že uživa večno luč v blaženem gledanju Boga«; in nato izrazi svoje veselje, da je pokopana v Rimu in da je s tem »ta svetnica iz družine Escrivá de Balaguer postala Rimljanka« (Pismo kardinala Tedeschinija ustanovitelju, Rim, 27. 6. 1957, v španščini; izvirnik v: RHF, D-30802).

[24] AGP, P01 1977, str. 664 in 668. Postopek za beatifikacijo Isidora Zorzana Ledesme se je začel 11. oktobra 1948.

[25] Pismo iz Einsiedelna Joséju Maríi Nerínu Ubiergu, EF-570802-1.

[26] *Prav tam.*

[27] V dneh pred prenosom posmrtnih ostankov v Villo Tevere je oče prosil svoje hčere, naj v hiši na ulici Via degli Scipioni bedijo in naj Carmen prinesejo rože, ki jih je sama gojila. Prim. Mercedes Anglés Pastor, RHF, T-08385, str. 55 in 56.

[28] Priprava načrta se je začela tistega dne, ko je govoril z arhitektom, 17. junija 1970. Kapelica, povezana s Carmen, je bila zgrajena po natančnih navodilih ustanovitelja; za kapelico, posvečeno Žalostni Materi Božji pa je napotke podal njegov naslednik, msgr. Álvaro del Portillo. Prim. Jesús Álvarez Gazapo, RHF, T-15729, str. 22.

[29] AGP, RHF, AVF-0040.

[30] Prim. AGP, P01 1979, str. 1142. »Junija 1958, na predvečer prve obletnice smrti tete Carmen,« pripoveduje Álvaro del Portillo, »ko je naš ustanovitelj posvetil oltar v kapeli Marijinega zaspanja na našem

centralnem sedežu, je bilo v listini, ki jo je oče tako kot pri drugih posvetitvah oltarjev dal zazidati v oltar, zapisano:

Nec oblivisci potui sororem meam desideratissimam, Mariam a Monte Carmelo quae totis viribus magnoque corde operam vitamque suam dedit in adiutorium huius pauperis peccatoris [In nisem mogel pozabiti svoje predrage sestre Marije od Gore Karmel, ki je z vso močjo in širokosrčnostjo razdajala svoje življenje in delo v pomoč temu ubogemu grešniku]. ***Zato***, je dodal oče, ***da bi mi bilo lažje gnati naprej ustanovitev Opus Dei*** (prim. *Navodilo 31. 5. 1936, št. 66 in 93*).«

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sl-si/article/2-smrt-tete-carmen-1957/](https://opusdei.org/sl-si/article/2-smrt-tete-carmen-1957/) (8.
Mar. 2026)